

YALE UNIVERSITY
BEINECKE RARE BOOK AND MANUSCRIPT LIBRARY
MEDIEVAL AND RENAISSANCE MANUSCRIPTS

MS 899

Italy (Northern Italy?), s. XIV

Sermones quadragesimales

1. ff. 1r-2r Convertimini ad me in toto corde vestro. Ioel II [Joel 2:12]. Cum tempus Quadragesimale sit principale tempus conversionis ad Deum ...
2. f. 2r-v *Sermo de eodem*. Cum ieiunatis nolite fieri sicut etc. Mt. VI [Mt. 6:16]. In principio ieiunii convenienter legitur presens evangelium ...
3. f. 2v *Sermo de eodem*. Tu autem cum ieiunas etc. [Mt. 6:17]. Duo docet hic Dominus que sunt necessaria ieiunantibus ... [Schneyer, v. 1, p. 182, by Aldobrandinus de Cavalcantibus OP (1217-1279); v. 8, p. 786]
4. f. 2v *Feria V^a sermo*. Dispone domui tue etc. Ys. XXXVIII [Is. 38:1]. Hoc verbum dictum regi Ezechie dicitur Deo ... [Schneyer, v. 1, p. 183, by Aldobrandinus de Cavalcantibus OP; v. 8, p. 786]
5. ff. 2v-3r *Sermo de eodem*. Et convertit Ezechias faciem suam ad parietem et oravit ad Dominum [Is. 38:2]. In ista lectione ponuntur tria que fecit Eze. ... [perhaps Schneyer, v. 3, p. 619, by Iohannes de Opreno OP (c. 1270)]
6. f. 3r-v *Sermo de eodem*. Sum [l. Cum] introisset in Capharnaum etc. q. VIII [Mt. 8:5]. In isto evangelio Mateus proponit nobis curationem cuiusdam paralitici ...
7. ff. 3v-4v *De eodem*. Cum introisset etc. Iste centurio qui, sicut dicit Lucas, misit ad Ihesum solempnes nuncios ... [Schneyer, v. 8, p. 786]
8. ff. 4v-5r *Feria VI^a*. Clama, ne cesses etc. Ys. LVIII [Is. 58:1]. In istis verbis dat mandatum, scilicet suis predicatoribus, ut caveant ...
9. f. 5r-v *De eodem*. Dissolve colligationes impietatis, solve fasciculos deprimentes [Is. 58:6]. Inter alia que ieiunium nostrum et omnia alia bona faciunt ...
10. ff. 5v-6r *Sermo de eodem*. Frange esurienti panem tuum et ege etc. [Is. 58:7]. Quoniam, sicut dicit sanctus, ieiunium Christiani debet esse refectio indigentis ... [Schneyer, v. 8, p. 786]
11. ff. 6r-7v *De eodem dicit evangelio*. Audistis quia dictum est antiquis etc. Mt. V [Mt. 5:43]. In hoc evangelio dum documentum dat nobis magister et salvator ...

12. ff. 7v-8r *De eodem*. Diligite inimicos vestros [Mt. 5:44]. Nota quod homo habet diversos inimicos, sed non omnes debet diligere ... [Schneyer, v. 8, p. 786]
13. f. 8r *De eodem*. Attendite ne iusticiam vestram etc. [Mt. 6:1]. In hiis verbis et sequentibus instruit nos Dominus ut in bonis que agimus rectam intencionem habeamus ...
14. f. 8r-v *Sabbato sermo*. Si abstuleris de medio tui catenam etc. [Is. 58:9]. In hac prophetia ortatur nos Spiritus Sanctus principaliter ad tria ... [Schneyer, v. 8, p. 786]
15. ff. 8v-9r *Sermo de eodem de evangelio*. Cum sero esset factum etc. Mr. VI [Mk. 6:47]. Ad maiorem evidenciam huius evangelii ...
16. f. 9r *De eodem*. Cum sero esset factum erat navis etc. In isto evangelio ad nostram institutionem consideranda sunt principaliter duo ... [Schneyer, v. 8, p. 786]
17. f. 9r-v *Dominica I Quadragesime*. Adiuvantes autem etc. 2 Cor. VI glo. [2 Cor. 6:1]. Quasi ita: Deus reconciliavit nos per Christum
18. ff. 9v-10r *Dominica in Quadragesimo* [sic] *sermo*. Hortamur vos etc. 2 Cor. VI [2 Cor. 6:1]. In hac epistola hortatur nos apostolus specialiter ad duo ... [Schneyer, v. 8, p. 786]
19. f. 10r-v *De eodem*. Ecce nunc tempus acceptabile etc. [2 Cor. 6:2]. Licet totum tempus vite nostre debeamus expendere in operibus penitencie ... [Schneyer, v. 8, p. 786]
20. ff. 10v-12r *De eodem de evangelio*. Ductus est Ihesus in deserto etc. Mt. IV [Mt. 4:1]. In hoc evangelio beatus Matheus proponit nobis ieiunium Salvatoris ...
21. ff. 12r-13r *De eodem*. Ductus est Ihesus in deserto. Mt. 4. In principio Quadragesimalis ieiunii proponit nobis in exemplum in hoc evangelio ieiunium Salvatoris ... [Schneyer, v. 8, p. 786]. The large lower section of f. 12vb seems to be written over erasure
22. f. 13r-v *Sermo de eodem*. Ductus est Ihesus in deserto etc. Nota quod est desertum triplex, scilicet claustrum, cordis et mundi ...
23. f. 13v *De eodem*. Non in solo pane vivit homo etc. [Mt. 4:4]. Sicut hic dicit Dominus cibus est anime verbum Dei ...
24. f. 13v *Sermo de eodem de evangelio*. Accedens temptator [Mt. 4:3]. Nota quod VII modis temptat dyabolus ...
- 24a f. 13v *De eodem* [instruction in the margin]. Ductus est Ihesus in desertum etc. Nota quod Dominus ductus est ad triplex desertum ...

25. ff. 13v-14r *Sermo de eodem*. Ductus est Ihesus in desertum etc. Mt. Secundum gentiles istorias milites processuri ad bellum ...
26. f. 14r-v *Feria II sermo*. Ego ipse requiram oves meas etc. Eze. 34 [Ezek. 34:11]. In hac prophetia ad nostram eruditionem consideranda sunt principaliter duo ...
27. ff. 14v-15r *Sermo de eodem de evangelio*. Cum venerit filius hominis etc. Mt. XXV [Mt. 25:31]. Presens evangelium loquitur de die iudicii ...
28. f. 15r *Sermo de eodem*. Esurivi et dedisti michi manducare [Mt.25:35]. Non dicit: Qui dederit michi manducare ... [Schneyer, v. 8, p. 786]
- 28a f. 15r-v *De eodem*. Hospes fui etc. [Mt.25:35]. Circa hospitalitatem consideranda sunt principaliter tria ...
29. f. 15v *Sermo de eodem*. Nudus fui [Mt.25:36]. Ad istud opus misericordie tria principaliter nos inducunt ... Require plura in summa virtutum et in tractatu de misericordia et supra fra. esu. pa. t.
30. ff. 15v-16r *De eodem*. Tunc dicet rex hiis qui a sinistris erunt: Ite, maledicti [Mt. 25:41]. In istis verbis ponitur sententia quam dabit rex regum ...
31. f. 16r *Feria III^a sermo de prophetia*. Querite Dominum dum inveniri potest etc. Ys. LV [Is. 55:6]. In hiis verbis Spiritus Sanctus ammonet peccatorem ut Deum reinveniat ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
32. f. 16r-v *Sermo de eodem*. Derelinquat impius viam suam etc. Ys. LV [Is. 55:7]. In hiis verbis ortatur nos Spiritus Sanctus ad duo ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
33. ff. 16v-17r *De eodem de evangelio*. Cum intrasset Ihesus Ierosalem etc. Mt. XX [Mt. 21:10]. In hoc evangelio ponit evangelista de Christo principaliter duo ...
34. f. 17r *Sermo de eodem*. Intravit Ihesus in templum etc. [Mt. 21:12]. Nota quod hoc templum materiale de quo legitur ...
35. f. 17r *De eodem*. Quis est hic? [Mt. 21:11]. Brevis questio secundum Matheum. Responsio: Hic est enim Salvator noster ...
36. f. 17r *Feria 4 sermo*. Qui cum surrexisset etc. 3 R. XXX [3 Reg. 19:8]. 4 dicuntur in hiis verbis ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
37. ff. 17r-18r *De eodem sermo*. Accesserunt ad Ihesum scribe et pharisei etc. Mt. XII [Mt. 15:1]. In hoc evangelio ponuntur principaliter duo ...

38. f. 18r *De eodem*. Quicumque fecerit voluntatem patris mei etc. [Mt. 12:50]. In hiis verbis multum inducavit [*l. inducimur*] ad faciendam vocem Dei Patris ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
39. f. 18r *De eodem sermo*. Viri Ninivite surgent in iudicio etc. [Mt. 12:41]. Verbum istud terrere debet peccatores ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
40. f. 18r-v *Feria V^a sermo*. Omnes anime mee sunt [Ez. 18:4]. Tria principaliter facit Dominus suis fidelibus ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
41. ff. 18v-20r *De eodem*. Dicebat Ihesus ad eos: Qui credidit eis Iudeos. Io. VIII [Jn. 8:31]. In hoc evangelio 2 principaliter facit Dominus ...
42. f. 20r *De eodem sermo*. Qui fecit peccatum servus est peccati [Jn. 8:34]. In hiis verbis inducit nos Salvator in odium peccati ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
43. f. 20r *Feria VI^a sermo*. Si impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis. Eccⁱ VIII [Ez. 18:21]. In hiis verbis inducit nos Dominus ad accionem penitencie ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
44. ff. 20r-21v *De eodem*. Erat dies festus Iudeorum. Io. V. [Jn. 5:1]. In hoc evangelio narrat beatus Iohannes curationem cuiusdam graviter infirmi ...
45. f. 21v *Sermo de eodem*. Surge, tolle grabatum tuum et ambula [Jn. 5:8]. Hec verba que dixit Dominus huic paralitico dicit spiritualiter cuilibet peccatori ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
46. f. 21v *De eodem*. Ecce sanus factus es, iam noli peccare, ne deterius contingat [Jn. 5:14]. Hec verba, que dixit Dominus huic paralitico, dicit spiritualiter tamquam bonus medicus ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
47. ff. 21v-22r *Sabbato sermo*. Rogamus vos etc. I The. ult. [1 Thess. 5:12]. Quia presens epistola tota predicabilis est, ideo diligenter exponenda est ...
48. f. 22r-v *Sermo de eodem*. Deus autem pacis sanctificet vos per omnia [1 Thess. 5:23]. In hiis verbis duo facit apostolus ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
49. ff. 22v-23r *Sermo de eodem de evangelio*. Assumpsit Ihesus Petrum, Iacobum et Iohannem. Mt. XVII [Mt. 17:1]. In hoc evangelio describit beatus Matheus transfigurationem Domini Ihesu ...
50. f. 23r-v *Sermo de eodem*. Assumpsit Ihesus Petrum, Iacobum et Iohannem. In isto evangelio spiritualiter consideranda sunt tria ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
51. f. 23v *De eodem*. Hic est filius meus dilectus etc. [Mt. 17:5]. In hiis verbis Pater ortatur fideles suos ut obediant filio suo ...

52. f. 23v *Dominica II^a sermo de epistola.* Rogamus vos etc. 1^a The. 4 [1 Thess. 4:1]. In hac epistola duo principaliter facit apostolus ...
53. ff. 23v-24v *De eodem.* Hec est voluntas Dei etc. [1 Thess. 4:3]. In hac epistola beatus Paulus principaliter duo facit ...
54. ff. 24v-25r *De eodem sermo.* Hec est voluntas Dei etc. Innuit apostolus in hiis verbis que sit voluntas Dei ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
55. f. 25r *Feria II de prophetis.* Ostende, Domine, faciem tuam super sanctuarium tuum, quod desertum est. Dan. IX. [Dan. 9:17]. Hanc orationem, quam fecit Daniel pro templo quod erat in Ierusalem, debet facere quilibet peccator ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
56. ff. 25r-26r *De eodem de evangelio.* Ego vado et queritis me. Io. VIII [Jn. 8:21]. In isto evangelio 4 principaliter facit Dominus ...
57. f. 26r *Sermo de eodem.* Cum exaltaveritis filium hominis, tunc cognoscetis etc. [Jn. 8:28]. In hiis verbis duo principaliter facit Dominus ...
58. f. 26r-v *De eodem.* Ego que placita sunt ei fatio semper [Jn. 8:29]. In hoc verbo monet nos Christus exemplo suo ut fatiamus ea que placent patri suo ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
59. f. 26v *Feria 3^a sermo de prophetia.* Surge et vade in Sareptam Sydoniorum et manebis ibi etc. 4 R. XVII [3 Reg. 17:9]. Istud mandatum, quod datum fuit Helye, datur spiritualiter cuilibet peccatori ...
60. f. 26v *Sermo de eodem.* Surge et vade in Sarepta etc. In hiis verbis fidelis anima secundum spiritualem sensum ammonetur ad duo ... [Schneyer, v. 8, p. 787]
61. f. 26v *Sermo de eodem.* Verumptamen michi primum fac de ipsa farinula subcineritium panem parvulum etc. [3 Reg. 17:13] Nota quod exemplo Helye debemus commedere spiritualiter subcineritium panem ... [Schneyer, v. 8, p. 788]
62. ff. 26v-27v *Sermo de eodem evangelio.* Tunc locutus est Ihesus ad turbas etc. Mt. XXIII [Mt. 23:1]. In hoc evangelio duo principaliter facit Dominus ...
63. f. 27v *De eodem.* Unus est Pater noster qui est in celis [Mt. 23:9]. Hoc verbum diligenter consideratum duo facit in nobis ... [Schneyer, v. 8, p. 788]
64. ff. 27v-28r *Sermo de eodem.* Omnes vos fratres estis. Mt. XXIII [Mt. 23:8]. Ex hoc verbo trahitur proprietas humane conditionis ...
65. f. 28r *Sermo de eodem de evangelio.* Qui se humiliat exaltabitur etc. [Mt. 23:12]. In his verbis Dominus Ihesus humilitatis magister cunctos fideles suos ammonet de duobus ... [Schneyer, v. 8, p. 788]

66. f. 28r-v *Sermo de eodem*. Qui se exaltat humiliabitur. Verus magister Dominus Ihesus in hiis verbis cunctis fidelibus suis veram et infallibilem tradit regulam ...
67. ff. 28v-29r *Feria 4^a sermo*. Convertite luctum nostrum in gaudium. Hester 2 [Est. 13:17]. In hac oratione duo innuuntur ... [Schneyer, v. 8, p. 788]
68. ff. 29r-30r *De eodem de evangelio*. Ascendens Ihesus Ierosolimam etc. Mt. XX [Mt. 20:17]. In isto evangelio beatus Matheus describit principaliter unam secretam revelationem ...
69. f. 30r-v *Sermo de eodem de evangelio*. Potestis bibere calicem etc. [Mt. 20:22]. Nota quod in divina scriptura inveniuntur multiplices calices ... [Schneyer, v. 8, p. 788]
70. f. 30v *Feria 5^a*. Benedictus vir qui confidit in Domino. Ie. XVII [Jer. 17:7]. In hiis verbis inducit nos propheta ut ad Deum redeamus per veram penitentiam ... [Schneyer, v. 8, p. 788]
71. ff. 30v-32r *De eodem*. Homo quidam erat dives etc. Lux. XVI [Lk. 16:19]. Nota primo secundum Gregorium et Crisostomum quod non parabola est ista, sed ystoria ...
72. ff. 32r-33r *Sermo de eodem*. Homo quidam erat dives. Ex ystoria huius evangelii duo principaliter possumus comprehendere ... [Schneyer, v. 8, p. 788]
73. f. 33r *Feria VI^a sermo*. Fera pessima devoravit filium meum Ioseph. Gn. III [Gen. 37:20]. Luctus patriarche Iacob de filio similis est luctui ecclesie ... [Schneyer, v. 8, p. 788]
74. ff. 33r-34r *Sermo de eodem de evangelio*. Homo erat paterfamilias qui plantavit. Mt. XXI [Mt. 21:33]. In hoc evangelio Dominus Ihesus volens ostendere Iudeorum malignitatem duo principaliter facit ...
75. f. 34r *Sermo de eodem*. Homo erat paterfamilias etc. In isto evangelio ad nostram hedifficationem consideranda sunt principaliter duo ... [Schneyer, v. 8, p. 788]
76. f. 34r-v *Sermo de eodem de evangelio*. Malos male perdet [Mt. 21:41]. Hec sententia lata ab istis peccatoribus cadit super omnes peccatores ... [Schneyer, v. 8, p. 788]
77. ff. 34v-35r *Sabbato sermo de prophetia*. Accede huc ut tangam te, fili mi, et probem utrum etc. [Gen. 27:21]. Hec verba, que dixit Ysaac Iacob filio suo, dicit Dominus cuilibet fideli ... [Schneyer, v. 8, p. 788]
78. f. 35r *Sermo de eodem* [instruction for the rubricator]. Homo quidam habuit duos filios etc. Luc. XV [Lk. 15:11]. In hoc evangelio Dominus Ihesus volens inducere peccatores ut ad Deum redeant ...

79. f. 35r-v *Sermo de eodem*. Homo quidam habebat duos filios etc. In hoc evangelio ponit Dominus duplex exemplum per quod inducit peccatores ad penitentiam ... [Schneyer, v. 8, p. 788]
80. ff. 35v-36r *Dominica 3^a sermo de epistola*. Estote imitatores Dei etc. Phi. V [Eph. 5:1]. In hac epistola beatus Paulus ad tria principaliter nos ortatur ... [Schneyer, v. 8, p. 788]
81. f. 36r *De eodem*. Estote imitatores Dei etc. In principio huius epistole tria facit apostolus ... [Schneyer, v. 1, p. 154, by Aldobrandinus de Cavalcantibus]
82. ff. 36r-37r *De eodem de evangelio*. Erat Ihesus eiciens demonium etc. Luc. XI. [Lk. 11:14]. Hoc evangelium dividitur in tres partes ...
83. f. 37r-v *De eodem*. Erat Ihesus eiciens demonium etc. Luc. XI. Presens evangelium de nostro salvatore tria principaliter nobis insinuat ...
84. ff. 37v-38r *De eodem*. Erat Ihesus eiciens demonium etc. In hoc evangelio duplex exemplum dat nobis principaliter salvator noster ... [Schneyer, v. 8, p. 788]
85. f. 38r *De eodem*. Et fiunt novissima hominis illius etc. [Lk. 11:26]. Exponitur hic similitudo de recidivante in peccatis ...
86. f. 38r-v *De eodem*. Erat Ihesus eiciens demonium et illud erat mutum. Nota quod iste mutus demoniacus, quem verus medicus liberavit, significat quemlibet peccatorem ...
87. f. 38v *Feria II sermo de prophetia*. Vade et lavare septies in Iodarne [*sic*] etc. R. V [4 Reg. 5:10]. In hac lectione describitur mundatio cuiusdam leprosi ... [Schneyer, v. 8, p. 789]
88. ff. 38v-39r *De eodem de evangelio*. Quanta audivimus facta in Capharnaum etc. Luc. 4 [Lk. 4:23]. In hoc evangelio avisanda [?] principaliter tria ...
89. f. 39r *De eodem*. Ipse autem transiens. Nota quod per istos Iudeos qui volebant vel voluerunt precipitare Ihesum ...
90. f. 39r *Feria III^a sermo*. Mulier quedam clamavit ad Helyseum dicens: Servus meus etc. 4 R. IIII [4 Reg. 4:1]. In hac lectione narratur nobis quoddam magnum miraculum ... [Schneyer, v. 8, p. 789]
91. f. 39r-v *De eodem*. Respiciens Ihesus in discipulos suos dixit Symoni Petro etc. [Mt. 18:15]. In hoc evangelio tria principaliter facit Dominus ...
92. ff. 39v-40r *De eodem*. Si peccaverit in te etc. [Mt. 18:15]. Cum presens evangelium agat de correptione fraterna, conveniens est ut nostram instructionem predicemus de ipsa ... [Schneyer, v. 8, p. 789]

93. ff. 40r-41r *Feria III^a sermo.* Honora patrem tuum et matrem tuam. Exo. IX et Deut.V. [Exod. 20:12]. In hac lectione ponuntur multa de preceptis ... [Schneyer, v. 8, p. 789]
94. ff. 41r-42v *Sermo de eodem.* Tunc accesserunt ad Ihesum etc. Mt. XXV [Mt. 15:1]. Presens evangelium continet principaliter 4 ...
95. f. 42v *De eodem.* Accesserunt scribe etc. [Mt. 15:1]. In hoc evangelio Dominus Ihesus inducit et amonet nos et cunctos fideles suos principaliter ad tria ... [Schneyer, v. 8, p. 789]
96. ff. 42v-43r *De eodem.* Omnis plantatio etc. [Mt. 15:13]. In hac sententia Salvatoris possumus comprehendere quod sunt diversi plantatores ... [Schneyer, v. 8, p. 789]
97. f. 43r *Feria V^a sermo.* Bonas facite vias vestras et studia vestra. Iere. VII [Jer. 7:3]. In hiis verbis ortatur nos Spiritus Sanctus ut fatiamus bonas operationes ... [Schneyer, v. 8, p. 789]
98. f. 43r-v *Sermo de eodem de evangelio.* Surgens Ihesus de synagoga introivit etc. Luc. 4 [Lk. 4:38]. In hoc evangelio beatus Lucas proponit nobis principaliter tria ...
99. ff. 43v-44r *Sermo de eodem.* Socrus autem Symonis etc. [Lk. 4:39]. Moraliter in hoc evangelio notatur condicio peccatoris, que est periculosa ... [Schneyer, v. 8, p. 789]
100. f. 44r *Sermo de eodem.* Stans super illam etc. [Lk. 4:39]. In hoc miraculo ad nostram instructionem consideranda sunt principaliter duo ... [Schneyer, v. 8, p. 789]
101. f. 44r-v *Feria VI^a sermo.* Cumque elevasset Moyses manum percutiens virga. Num. 20 etc. [Num. 20:11]. In hac lectione proponitur nobis unum de maioribus miraculis factis a Domino in populo Israel in deserto ... [Schneyer, v. 8, p. 789]
102. ff. 44v-48r *De eodem.* Venit Ihesus in civitate Samarie etc. Io. 4 [Jn. 4:5]. In hoc evangelio beatus Iohannes narrat nobis unum magnum sermonem ...
103. f. 48r *De eodem* [instruction in the margin]. Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei non sitiet in eternum [Jn.4:14]. In hiis verbis consideranda sunt nobis principaliter duo ... [Schneyer, v. 8, p. 789]
104. f. 48r-v *Sabbato sermo.* Erat vir in Babilone etc. Dan. 13 [Dan. 13:1]. In hac lectione proponitur nobis ystoria de Susanna, que continet principaliter tria ... [Schneyer, v. 8, p. 790]
105. ff. 48v-49r *De eodem.* Perrexit Ihesus in monte etc. Io. VIII [Jn. 8:1]. In hoc evangelio beatus Iohannes narrat nobis accusationem que facta fuit de quadam muliere ...

106. f. 49r-v *Sermo de eodem de evangelio*. Magister, hec mulier etc. [Jn. 8:4]. Moraliter nota quod hec mulier significat animam in peccato mortali iacentem ... [Schneyer, v. 8, p. 790]
107. f. 49v *De eodem*. Ihesus autem inclinans se, digito scribebat in terram [Jn. 8:6]. Accipe in verbis istis processum de beata Virgine ... [Schneyer, v. 8, p. 790]
108. ff. 49v-50r *Dominica IV^a sermo de epistola*. Scriptum est: Quoniam Abraham duos filios habuit etc. Gal. IV [Gal. 4:22]. In hac epistola intendit apostolus probare istius [*sic*] Galathis ...
109. f. 50r-v *Sermo de eodem*. Letare, sterilis etc. Ys. LIV secundum LXX [Gal. 4:27]. In hac Dominica sancta mater ecclesia proponit suis fidelibus quasi per totum officium verba spiritualis letitie ... [Schneyer, v. 8, p. 790]
110. ff. 50v-51v *Abiit Ihesus trans mare Galilee etc.* Io VI [Jn. 6:1]. In hoc evangelio beatus Iohannes narrat unum de maximis miraculis que fecit Christus in hoc mundo ...
111. ff. 51v-52r *Sermo de eodem*. Abiit Ihesus trans mare Galilee etc. In isto evangelio Dominus noster Ihesus dat nobis triplex exemplum ... [Schneyer, v. 8, p. 790]
112. f. 52r *De eodem*. Est puer etc. [Jn. 6:9]. V panes ordeaceos reficientes genus humanum ...
113. f. 52r *Feria II^a sermo*. Venerunt due mulieres ad regem Salomonem etc. II R. III [3 Reg. 3:16]. Nota quod iste meretrices significant animas peccatrices ... [Schneyer, v. 8, p. 790]
114. ff. 52r-53r *Sermo de eodem*. Prope erat Pascha Iudeorum. Io. II [Jn. 2:13]. In hoc evangelio beatus Iohannes principaliter describit tria ...
115. f. 53r *Sermo de eodem*. Venit Ihesus Ierosolimam et invenit in templum etc. [Jn. 2:13]. In isto evangelio V salutaria exempla habemus a Domino ... [Schneyer, v. 8, p. 790]
116. f. 53r *Sermo de eodem*. Et cum fecisset quasi flagellum etc. [Jn. 2:15]. Nota triplex flagellum quo facienda est a templo cordis eiectio vitiorum ...
117. f. 53r-v *Feria III^a sermo*. Descende de monte, peccavit etc. [Ex. 32:7]. In hac lectione 4 preponuntur ad nostram instructionem utilia ... [Schneyer, v. 8, p. 790]
118. ff. 53v-54v *De eodem de evangelio*. Iam die festo mediante Io. VII [Jn. 7:14]. In hoc evangelio IV principaliter describit evangelista ...
119. f. 54v *De eodem*. Iam die festo mediante ascendit Ihesus in templum et docuit etc. Nota quod de tribus valde utilibus moraliter agitur hic ... [Schneyer, v. 1, pp. 165 and 203, by Aldobrandinus de Cavalcantibus]

120. ff. 54v-55r *Feria 4^a sermo*. Lavamini, mundi estote etc. Ys. 3 [Is. 1:16]. Quia Dominus noster summe mundus et purus est, ideo in servis suis maxime munditiam diligit ... [Schneyer, v. 8, p. 790]
121. ff. 55r-57r *De evangelio sermo de eodem*. Preteriens Ihesus vidit hominem cecum etc. Io. IX [Jn. 9:1]. In hoc evangelio beatus Iohannes describit unum de plurimioribus miraculis que fecit Ihesus in hoc mundo...
122. f. 57r *De eodem*. Preteriens Ihesus etc. In hoc miraculo ad nostram instructionem consideranda sunt principaliter duo ... [Schneyer, v. 8, p. 790]
123. f. 57r *Feria V^a sermo*. Venit mulier Sunamitis etc. IV R. 4 [4 Reg. 4:25]. Post ystorii [sic] recitationem ad nostram instructionem consideranda sunt principaliter tria ... [Schneyer, v. 8, p. 791]
124. f. 57r-v *De eodem sermo*. Ibat Ihesus in civitatem que vocatur Naym etc. Luc. VII [Lk. 7:11]. In hoc evangelio beatus Lucas proponit nobis quoddam magnum miraculum ...
125. ff. 57v-58r *De eodem*. Ibat Ihesus in civitatem etc. In isto euuangelio ad nostram instructionem consideranda sunt principaliter tria ... [Schneyer, v. 8, p. 791]
126. f. 58r *De eodem*. Hii autem qui portabant steterunt [Lk. 7:14]. Isti portitores qui portant peccatorem ad sepulturam inferni possunt esse ista IV ...
127. f. 58r *Feria VI^a sermo*. Egrotavit filius mulieris etc. 3 R. XVII [3 Reg. 17:17]. In hac lectione ad nostram hedifficationem consideranda sunt principaliter tria ... [Schneyer, v. 8, p. 791]
128. ff. 58r-60r *De eodem*. Erat quidam languens Lazarus etc. Io. XI [Jn. 11:1]. Inter omnia miracula que fecit Dominus Ihesus in hoc mundo miraculum de resuscitatione Lazari et devotius et famosius est ...
129. f. 60r-v *Sermo de eodem*. Lazare, veni foras, et statim prodiit etc. [Jn. 11:43]. Circa istum Lazarum ad nostram instructionem consideranda sunt principaliter duo ... [Schneyer, v. 8, p. 791]
130. f. 60v *Sermo de eodem* [instruction in the margin]. Et statim prodiit qui fuerat mortuus [Jn. 11:44]. Nota quod Lazarus mortuus est homo iniquus ... [Schneyer, v. 8, p. 791]
131. ff. 60v-61r *Sermo de eodem*. Lacrimatus est Ihesus etc. [Jn. 11:35]. Quoniam lacrime Salvatoris debent nobis esse in exemplum plorationis ...
132. f. 61r *Sabbato sermo de evangelio*. Ego sum lux mundi. Qui sequitur me etc. [Jn. 8:12]. In hiis verbis duo principaliter facit Dominus ... [Schneyer, v. 8, p. 791]

133. f. 61r-v *De eodem*. Qui sequitur me etc. Circa sequellam Christi consideranda sunt principaliter tria ... [Schneyer, v. 8, p. 791]
134. f. 61v *Sermo de eodem*. Ego sum lux mundi. Verbum istud, etsi sit filii Dei, potest etiam esse matris filii Dei ... [Schneyer, v. 8, p. 791; also v. 1 p. 166, by Aldobrandinus de Cavalcantibus]
135. ff. 61v-62r *Dominica de Passione*. Christus assistens pontifex etc. [Hebr. 9:11]. In verbis propositis docet nos apostolus IV ...
136. f. 62r *De eodem*. Repromissionem accipient qui vocati sunt et heredi etc. [Hebr. 9:15]. Loquitur hic apostolus de hereditate celesti ... [Schneyer, v. 8, p. 791]
137. ff. 62r-63r *Sermo de eodem de evangelio*. Quis ex vobis arguet me de peccato etc. [Jn. 8:46]. In hoc evangelio, quod legitur in presenti Dominica, que dicitur Dominica de Passione, duo nobis principaliter Christus ostendit ... [Schneyer, v. 8, p. 791, var.]
138. f. 63r-v *Sermo de eodem*. Quis ex vobis arguet me de peccato etc. Io. VIII. In hoc evangelio beatus Iohannes duo principaliter nobis ponit ... [Schneyer, v. 8, p. 791]
139. ff. 63v-64r Ihesus autem abscondit se et exivit de templo [Jn. 8:59]. Nota quintuplex templum quod exivit Ihesus ...
140. f. 64r *Feria IIa sermo*. Vidit Deus opera eorum quod conversi sunt de via sua mala, et misertus est Dominus etc. Ion. III [Jon. 3:10]. Post narratam huius lectionis ystoriam, que valde pulcra est, consideranda sunt in ea ... [Schneyer, v. 8, p. 791]
141. ff. 64r-65r *De eodem de evangelio*. Miserunt principes et pharisei ministros etc. Io. VII [Jn. 7:32]. In hoc evangelio beatus Iohannes specialiter agit de tribus ...
142. f. 65r *Sermo de eodem*. Qui crediderit in me flumina de ventre eius fluent aque vive [Jn. 7:38]. In isto evangelio nota duo ... [Schneyer, v. 8, p. 792]
143. f. 65r-v *Feria 3^a sermo*. Trade nobis Danielelem, qui Bel destruxit et draconem interfecit etc. Dan. XIV [Dan. 14:27]. Dicta ystoria, que continet aliqua miracula valde pulcra ... [Schneyer, v. 8, p. 792]
144. ff. 65v-66r *De eodem de evangelio*. Ambulans Ihesus in Galileam etc. Io. VII [Jn. 7:1]. In hoc evangelio beatus Iohannes ponit VII ...
145. f. 66r-v *De eodem*. Vos ascendite ad diem festum hunc etc. [Jn. 7:8]. Verbum istud quod dixit Dominus fratribus suis ...
146. f. 66v *Feria IV^a sermo*. Ego Dominus, leges meas custodite. Levit. XIX [Lev. 19:19]. In hac lectione duo proponit nobis Dominus ...

147. ff. 66v-67v *Sermo de eodem*. Leges meas custodite, etenim sum Dominus [Lev. 19:19]. In verbis propositis precipit Dominus fidelibus suis ut custodiant leges suas ... [f. 67r:] *De eodem*. In secunda vero tabula VII erant mandata ad dilectionem proximi pertinentia ... *De eodem*. Circa secundum scilicet quare servanda sunt nota tria ...
148. ff. 67v-68r *Sermo de eodem de evangelio*. [F]acta sunt encenia etc. Io. X [Jn. 10.22]. In hoc evangelio beatus Iohannes ponit principaliter duo ...
149. f. 68r-v *Sermo de eodem*. Oves mee vocem meam audiunt. Io. X [Jn. 10:27]. Nota quales Deus velit esse suos fideles ... [Schneyer, v. 1, p.... by Aldobrandinus de Cavalcantibus; v. 8, p. 792]
150. f. 68v *Feria V^a sermo de prophetya*. Et nunc sequimur te in toto corde et timemus te et querimus faciem tuam. Dan. 3 [Dan. 3:41]. Felix qui cum sancto Daniel Deum sequitur ... [Schneyer, v. 1, p. 167, by Aldobrandinus de Cavalcantibus; v. 8, p. 792]
151. ff. 68v-70r *De eodem de evangelio*. Rogabat Ihesum quidam phariseus etc. Luc. VII [Lk. 7:36]. Presens evangelium loquitur de sancta Maria Magdalena et ponit principaliter tria ...
152. f. 70r-v *De eodem*. Ecce mulier que erat in civitate peccatrix [Lk. 7:37]. Istud euuangelium est do.cum [l. totum] plenum exemplis. Et accipe XII exempla ... [Schneyer, v. 1, p. 204, by Aldobrandinus de Cavalcantibus]
153. f. 70v *De eodem*. Lacrimis cepit rigare pedes eius [Lk.7:36]. Nota quadruplicem fletum Magdalene ...
154. f. 70v *Feria VI^a sermo*. Domine, omnes qui te derelinquunt confundentur. Ie. XVII [Jer. 17:13]. In his verbis monemur ut Deum nostrum ... [Schneyer, v. 8, p. 792]
155. ff. 70v-71r *De eodem de evangelio*. Collegerunt pontifices et pharisei consilium. Io. XI [Jn. 11:47]. In hoc euuangelio beatus Iohannes narrat nobis unum iniquum consilium ...
156. f. 71r *De eodem*. Queritur primo in hoc euuangelio utrum *** peccaverunt in hoc consilio de morte Christi ...
157. f. 71r-v *De eodem*. Ellegerunt [l. Collegerunt] pontifices et pharisei etc. Presens evangelium de salvatore nostro principaliter duo ponit nobis ...
158. f. 71v *Sabbato sermo*. Venite, cogitemus contra iustum cogitationes. Ie. XVIII [Jer. 18:18]. Peccatum, quod Iudei contra Christum commiserunt, ostenditur hic fuisse consumatum et completum ... [Schneyer, v. 8, p. 792]
159. ff. 71v-72r *Sermo de eodem*. Recordare quod steterim in conspectu tuo, ut loquerem pro eis bona etc. [Jer. 18:20]. Verba proposita possunt ad laudem beate Virginis predicari ... [Schneyer, v. 8, p. 792]

160. f. 72r *Sermo de eodem de evangelio*. Sublevatis Ihesus oculis in celum dixit: Pater, venit hora, clarifica filium tuum. Io. XVII [Jn. 17:1]. Oratio ista Dominica que in isto evangelio continetur multum hedificat simplices ... [Schneyer, v. 1, p. 167, by Aldobrandinus de Cavalcantibus; v. 8, p. 793]
161. f. 72r-v *Dominica in Ramis sermo*. Hoc sentite in vobis etc. Phi. II [Phil. 2:5]. Hec epistola congrue legitur tempore Dominice passionis ...
162. ff. 72v-73r *De eodem*. Hoc sentite in vobis etc. Magna curialitas est quod, si sint duo amici si unus conformat se alteri ... [Schneyer, v. 1, p. 263, by Aldobrandinus de Cavalcantibus]
163. f. 73r *De eodem*. Cum appropinquaret etc. [Mt. 21:1]. Sancta ecclesia duo representat hodie suis fidelibus ...
164. f. 73r-v *De eodem*. Cum appropinquasset Ihesus etc. Sancta mater ecclesia representat hodie processionem tali die exhibita Salvatori ...
165. f. 73v *Sermo de eodem*. Cum appropinquasset Ihesus etc. Presens evangelium loquitur de tribus dationibus [?] personarum ...
166. ff. 73v-74r *Sermo de eodem*. Secundum gloriam eius multiplicata est ignominia eius et sublimitas eius conversa est in luctum. Primo Mach. I [1 Macc.1:42]. Verba ista dicta sunt de Ierusalem ... [Schneyer, v. 8, p. 793]
167. f. 74r *De eodem evangelio*. Plurima autem turba etc. [Mt. 21:8]. Hic ponitur reverentia quam turbe exhibuerunt Domino ...
168. f. 74r *Feria tertia* [l. *secunda*] *sermo in Ramis*. Corpus meum dedi percutientibus etc. Ys. L [Is. 50:6]. In ista septimana, in qua passus est Christus, totum offitium videtur esse circa negotia Passionis ... [Schneyer, v. 1, p. 168, by Aldobrandinus de Cavalcantibus; v. 8, p. 793]
169. f. 74r-v *Sermo de eodem*. Corpus meum dedi etc. In hiis verbis loquitur nobis salvator noster de passione sua ... [Schneyer, v. 8, p. 793]
170. ff. 74v-77r *De eodem de evangelio*. Ante sex dies Pasce etc. Io. XII [Jn. 12:1]. Appropinquante tempore Dominice passionis convenienter sancta ecclesia narrat hodie fidelibus suis hoc evangelium ...
171. f. 77r *De eodem*. Nisi granum frumenti etc. [Jn. 12:24]. Cum sancta ecclesia in hoc sacro tempore per totum officium fatiat memoriam de passione Christi, conveniens est ... [Schneyer, v. 8, p. 793]

172. f. 77r *Feria 3^a sermo de prophetya.* Ego quasi agnus mansuetus qui portatur ad victimam. Ie. XI [Jer. 11:19]. Cum tempus istud dicatur tempus Passionis, conveniens est predicare in eo verba compassionis ... [Schneyer, v. 8, p. 793]
173. f. 77r-v *De eodem sermo.* Tristis est anima mea usque ad mortem. Substi hic et vigilate mecum. Mc. XIV [Mk. 14:34]. Hec verba, que dixit Christus discipulis suis tempore tristicie sue, dicit nunc fidelibus suis ... [Schneyer, v. 8, p. 793]
174. f. 77v *Feria IV^a sermo.* Sequebatur autem eum turba multa et mulierum que plangebant et lamentabantur eum. Luc. XXIII [Lk. 23:27]. In tempore plantus conveniens est predicare verba plorationis et fletus ... [Schneyer, v. 8, p. 793]
175. ff. 77v-78r *Feria V^a in Cena Domini.* Convenientibus vobis in unum iam non est Dominica cena ma. [1 Cor. 11:20]. Cum presens sollempnitas dicatur Cena Domini, conveniens est ut de cena Domini predicemus ... [Schneyer, v. 8, p. 793]
176. f. 78r *De eodem.* Et cena facta cum dyabolus etc. [Jn. 13:2]. In evangelio hodierno tres persone describuntur differentes ... [Schneyer, v. 8, p. 794]
177. f. 78r *De eodem.* Exemplum dedi vobis etc. [Jn. 13:15]. Nota VII exempla que possumus colligere in ista cena ... [Schneyer, v. 8, p. 794, var.]
178. f. 78r-v *In Parasceve sermo.* Fili, in mortuum prodit [*l. produc*] lacrimas et quasi dira passus incipe plorare. Ecces. XXXVIII [Ecclus. 38:16]. Consuetudo est in hoc mundo quod in die mortis alicuius magni viri magnus fiat planctus ... [Schneyer, v. 8, p. 794]
179. ff. 78v-79r *Rogemus.* Fili, in mortuum prodit [*l. produc*] lacrimas etc. Inter omnes dies anni nullus est ita conveniens ad plorandum sicut est hodierna dies ... [Schneyer, v. 8, p. 794]
180. f. 79r *Plange quasi virgo accincta sacco super virum pubertatis tue.* Ioel I [Joel 1:8]. In hiis verbis ammonet Spiritus Sanctus animam cuiuslibet fidelis Christiani ut hodie amarissime plangat de morte Christi ... [Schneyer, v. 8, p. 794]
181. f. 79r *Stabat iusta crucem mater eius.* Io. XIX [Jn. 19:25]. Conuetudo est in hoc mundo quod, quando aliqua nobilis domina perdit unicum filium suum, quod consanguinee sue et amice asociant eam in planctu ... [Schneyer, v. 8, p. 794]
182. f. 79r-v *Rogemus.* Ihesus clamans voce magna emisit spiritum. Mt. 27. [Mt. 27:46]. Nota quod Ihesus clamavit in morte propter tria ...
183. f. 79v *Memento ut diem Sabbati sanctifices.* Exo. XX [Exod. 20:8]. Etsi verbum istud Moysi de quolibet Sabbato possit intelligi secundum litteralem intelligentiam, maxime nos possumus reducere ad Sabbatum hodiernum ... [Schneyer, v. 1, p. 269, by Aldobrandinus de Cavalcantibus; v. 8, p. 794]

184. ff. 79v-80r Rogemus. Hec dies quam fecit Dominus etc. [Ps. 117:24]. In verbis istis psalmista primo commendat nobis diem ...
185. f. 80r Rogemus. Expurgate vetus fermentum. Cor. V [1 Cor. 5:7]. Quidam circa hoc sacramentum peccant non credendo ... Deo gratias. Amen.

Artt. 1-185: About half of the sermons listed above are found in the same order in Munich, Bayerische Staatsbibliothek, MS clm 28642, ff. 86r-226v (Schneyer, v. 8, pp. 785 ff.). This manuscript was written in Northern Italy in the fourteenth century and contains sermons by Aldobrandinus de Cavalcantibus, the *Sermones Quadragesimales* dealt with here and other sermons, *exempla* and *miracula*. The anonymous compilation of *Sermones Quadragesimales* in the Munich manuscript is related to the manuscripts Assisi, Biblioteca Comunale 432 and Vatican Library, Ottob. lat. 268 (I. Neske, *Katalog der lateinischen Handschriften der Bayerischen Staatsbibliothek München*, v. 4, part 10 [Wiesbaden, 1984], p. 56). Most of the remaining sermons in our manuscript are from one other, unrecorded collection. There are abundant annotations and additions by various hands, which on some pages may cover all four margins.

186. ff. 80r-85r *Incipit Passio Domini nostri Ihesu Christi*. Egresus Ihesus trans torrentem Cedron, ubi erat ortus ... [Jn. 18:1]. Sicut vos scitis mos est predicatorum in principio sue predicationis ad beatam Virginem recurrere ... Egressus Ihesus trans torrentem etc. § Quando occurrit festum alicuius sancti consuevimus dicere eorum legenda et passiones ... Tunc Ioseph et Nicodemus et beatus Iohannes acceperunt beatam Virginem cum aliis dominabus et portaverunt eam quasi mortuam in Ierusalem. Deo gratias. Amen.

Commentary on the Passion, also found in Assisi, Biblioteca Comunale, MS 491, ff. 159v- 164v, Vienna, Schottenstift, MS 162, ff. 1r-27v and Zwettl, Zisterzienserstift, MS 213, f. 250r.

187. f. 85r Nota et atende quod in die Veneris Adam plasmatus est et de paradiso eiectus [?], Cayn occidit Abel, venit Diluvium super terram, David occidit Goliam, Elya propheta occidit CXLVII viros ex Israel, decollatus fuit Iohannes Baptista, annunciata fuit beata Virgo, natus est Christus [these three words expunged], crucifixus est Christus, beata Virgo asumpta in celum, beatus Stephanus lapidatus fuit, et die Veneris faciet Deus Iuditium et reddet unicuique secundum opera sua. ff. 85v-86v blank

Events of sacred history believed to have occurred or to occur in the future on a Friday. Note added by another hand.

Parchment (goatskin), ff. II + 86, 270 x 195 mm. Many irregular lower edges and lower outer corners. A repair of a tear on f. 80 made before writing.

I-II¹² (ff. 1-24), III¹² (-1, -2, loss of text; ff. 25-34), IV-VII¹² (ff. 35-82), VIII⁴ (ff. 83-86; structure unclear). Horizontal catchwords below the right-hand column, framed.

Ruled with lead for two columns of script, based on prickings visible in the upper and lower margins and often also in the outer margins, for 38 lines below top line in quire I, for 38-49 (!) lines in quires II-VII, for 53-59 lines in quire VIII, 180-205 x 125-140 mm., intercol. space c. 10 mm.

Copied by one hand in small Southern Gothica Textualis Libraria with many abbreviations, especially in the Biblical quotations.

Alternately red and blue paragraph marks and 2- or 3-line red and blue plain or slightly flourished initials, with guide letters.

Remnants of an early binding: heavy bevelled wooden boards, worm-eaten, formerly covered with a fragment of a parchment manuscript; sewn on three split leather thongs. Endleaves from a missal on parchment (Italy, s. XIV), erased.

On f. 85v the s. XIV title “Sermones Dominicales [this word crossed out] Quadragesimales cum Pacione in fine” and the pressmark “Q”. On the front flyleaf r is pasted a sheet of paper with the large engraved s. XVII armorial cartouche of the Carthusian monastery of Garegnano, at the outskirts of Milan. In the cartouche is written in red capitals the fancy title “Deambulatio mentis in Deum in Vere”. This title is similar to the titles found in a whole series of manuscripts coming from Garegnano, which for centuries were believed to have been part of Petrarch’s library, supposedly deposited there when the poet sojourned in the convent for some months in 1353. In the twentieth century this provenance has been proved totally unfounded, as well as Petrarch’s possession of a property in the neighbourhood, called “Linterno” or “Linferno”. The manuscript later belonged to the Visconti di Modrone family, to the Milanese engineer Giuseppe Bruschetti, to the Milanese bookseller Gaetano Schieppati, to Luigi Arrigoni (d. 1886); Ludwig Rosenthal (his sale, Sotheby’s, 12 April 1889, lot 543); H.P. Kraus, New York; purchased from Kraus on the Edwin J. Beinecke Fund.

Bibliography:

L. Arrigoni, *Notice historique et bibliographique sur vingt-cinq manuscrits ... ayant fait partie de la bibliothèque de François Pétrarque* (Milan, 1883), no. III.

G. Billanovich, “Nuovi autografi (autentici) e vecchi autografi (falsi) del Petrarca”, *Italia Medioevale e Umanistica*, 22 (1979), pp. 223-238 (p. 237).

G. Cantoni Alzati, “La presunta biblioteca del Petrarca a Linterno: codici e falsificazioni”, in *Vestigia. Studi in onore di Giuseppe Billanovich*. Storia e Letteratura, 162 (Rome, 1984), v. 1, pp. 131-158 (p. 141, no. 26).

Dutschke, p. 293: Linterno manuscripts, no. 4.

R.12.01.12

Albert Derolez